

Kedves Olvasók!

A Szentek élettörténete mellett elkezdtem írni a Szentmise menetét, röviden összefoglalva a részeit, az ott elhangzó liturgikus szövegeket, imádságokat. Most eljött az idő, hogy kicsit részletesebben írjak az egyes részokról, azok tartalmáról, liturgikus és lelki jelentőségéről. A következő hetekben erről olvashattok rövidebb terjedelemben. Így értelmet nyerhet mindenki számára, hogy miért így, miért ezzel a tartalommal zajlik a Szentmise.

A Szentmise felépítése és alkotó elemei

A Szentmise a keresztény élet forrása és csúcspontja. „Csúcspontja Isten művének, amellyel Ő Krisztusban a világot megszenteli, és annak a kultusznak, amelyet az emberek mutatnak be az Atyának, Krisztus, az Isten fia által imádva őt”. (ÁR 1)

A Szentmise az Úr lakomája, eukarisztikus áldozat, emlékezet és hálaadás. A Szentmise áldozat a keresztáldozatot jeleníti meg, Jézus halálára és feltámadására emlékeztet, és az Úr lakomájában részesülünk a megváltás javaiban az Úr testének és vérének vétele által. Akkor egyesülünk a legtökéletesebben Krisztus áldozatával, ha nemcsak részt veszünk a Szentmisén, hanem a Szentmise áldozati lakomájából részesülünk is a szentáldozás által. Hálaadással tartozunk Jézus Krisztus keresztáldozatáért, szeretetéért és odaadásáért.

A Szentmise az egyház cselekedete is, az összegyűlt közösség és az egyes résztvevő személyes áldozat bemutatásáról is szól. Szent Ágoston így fogalmaz: „Aki téged megteremtett hozzájárulásod nélkül, nem üdvözít téged hozzájárulásod nélkül.” Vagyis hozzá kell adnunk a magunk igen-jét ahhoz, amit az Úr értünk föláldozott. Ez történik a Szentmisében.

A Szentmisén részt venni annyit jelen, mint gyakorolni Krisztus papságának minket megillető részét. Az eukarisztia ünneplése az egyház cselekménye, vagyis a Szentmisében Isten teljes népe tevékenyen közreműködve vesz részt. A Szentmisén a pap és a hívek együtt mutatják be Krisztus áldozatát. A papra vonatkozó részek az előljárói imádságok, amelyeket a pap Istenhez intéz (az eukarisztikus imádság, a három könyörgés a Szentmise elején, a felajánláskor és az áldozás után). Az intelmek is a misézőre tartoznak. Ezekkel a híveket bevezetheti a mise kezdetén a napi szentmisébe, az olvasmányok előtt az ige liturgiájába, a prefáció (a szentmise kánonját bevezető, kötött formájú hálaadó imádság) előtt az eukarisztikus imába és az egész cselekményt bezárhatja az elbocsátás előtt. Csendes magánimádságot is végez a pap halkan, inkább magában, pl. az áldozás előtt. A népre tartozó részek a felkiáltások (Alleluja, Istennek legyen hála, Amen, Áldunk téged Krisztus...), a párbeszédés válaszok (Az Úr legyen veletek – És a Te lelkeddel, Emeljük fel szívünket – Fölemeltük az úrhoz, Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek – Méltó és igazságos), és az imádságok közül is több a népre tartozik (közgyónás, Dicsőség,

Hiszekegy, az Egyetemes könyörgések kérő részei, Miatyánk, Fogadja el az Úr kezedből...)

A misereform óta a Szentmisének két része van, az ige és az eukarisztia liturgiája. Az elsőt a bevezető szertartások nyitják meg, a másodikat a befejező szertartások zárják be.

Bevezető szertartások (ritus initiales):

Az egybegyűlt hívőket közösséggé formálja és felkészíti Isten igéjének befogadására és az eukarisztia méltó ünneplésére.

1. Kezdő ének

A pap és a segédkezők bevonulása alatt szól. A közös ének elmélyíti a hívek összetartozását. Bevonulás után az oltár tömjénezése is megtörténhet, valamint a hívek szenteltvízzel való meghintése. A szenteltvízzel történő meghintés után a nép üdvözlése következik. Ilyenkor elmarad a közgyónás, és a Kyrie, és a mise a Gloriával folytatódik. Ugyanis a szenteltvízhintés bűnbánati megtisztító jellegénél fogva, pótolja azokat.

2. Az oltár és a hívek köszöntése

A pap először a tabernákulum felé hajt térdet, majd az oltár előtt mélyen meghajtja magát és megcsókolja az oltárt. A tiszteletadás a Krisztust jelképező oltárnak szól. Keresztvetés után a pap köszönti a híveket.

3. Bűnbánat

Közgyónás mellveréssel. Nem a bűnbánat szentségéről van szó, hanem arról, hogy elismerjük bűnös voltunkat akkor is, ha Isten kegyelmi állapotának reményében élünk és annak tudatában is vagyunk.

4. Uram irgalmazz! (Kyrie eleison)

„Ez olyan ének, amellyel a közösség az Úrhoz kiált irgalomért esedezve. Mindenki részt vesz benne, éneklő a pap is és a nép is.” (ÁR30)

5. Dicsőség (Gloria)

Istent dicsőítő magasztalás és Krisztusnak szóló hódolat, himnuszszerű hangzással. Azt fejezi ki, hogy Isten dicsőítésére gyűltünk egybe.

6. Könyörgés (Collecta)

A Collecta szó összefoglalást jelent, lezárja, összefoglalja a bevezető részt. A könyörgés értelme és szerepe az, hogy mindannyian, a hívek közössége együttesen jelenik meg Isten előtt, mialatt a miséző pap Istenhez intézi szavait. A könyörgés három részből áll. A megszólítás mindig az Atyának szól, a lélek Istenhez emelése. Maga a könyörgés a kérést tartalmazza, kifejezi az ünneplés mondanivalóját. A záradék kifejezi, hogy nem egyedül és közvetlenül állunk

Isten előtt emberi tehetetlenségünkben, hanem Krisztus kíséretében. Ő a közvetítőnk, védőnk, közbenjárónk, általa és vele lépünk Istenhez.

Az Ige liturgiája:

A Szentmise tulajdonképpeni első része, közvetlenül a bevezető rész után következik. Az Ige világossága megelőzi és bevilágítja hitünk szent titkát, az eukarisztia liturgiáját.

A bevezető részt záró könyörgés után egy kis csend következik, amely a figyelmet az Ige liturgiájára irányítja.

Az egész igeliturgiának kerete van, az olvasmányokat bevezető és záró formulák veszik körül, a felolvasáshoz kapcsolódik a homília (bibliamagyarázat, szentírást magyarázó beszéd) magyarázó szava. Hozzá tartozik a reflexió az énekekben és lezárul a hívek könyörgésének imádságában.

7. Szentírási olvasmányok:

Az olvasmányokban Isten szól népéhez, kinyilvánítja a megváltás és az üdvösség misztériumait és lelki táplálékot nyújt. Igéje által maga Krisztus van jelen hívei között.

Isten igéjének ismerete vezet be mélyebben az egész üdvösségtörténet világába, másrészt az Ige és az Eukarisztia szolgálatának szoros egysége részesít a Szentmise ünneplésekor Krisztus halálának és föltámadásának misztériumában. A Szentmise kétszeres találkozás Krisztusban, szóban és áldozatban. Halljuk és fogadjuk az Igét, valamint ajkunkon keresztül kenyérszínben vesszük magunkhoz.

Az új olvasmányrendet 1969. május 25-én tették közzé, melyet 1981. január 21-én, egy második kiadásban módosítottak, illetve kibővítettek. Vasárnapokon és ünnepnapokon minden alkalommal 3 olvasmány (ószövetségi, újszövetségi és evangélium) szerepel. Hároméves ciklusban tárja elénk az üdvösségtörténet világát (A év: Szent Máté evangéliuma, B év: Szent Márk evangéliuma, és C év: Szent Lukács evangéliuma. Szent János evangéliumát nagyböjt és húsvét alkalmával halljuk.) folyamatos és tematikus olvasási rendben. Hétköznapi napokon két olvasmány (ószövetségből vagy az apostoli iratokból, és egy evangélium) szerepel kétéves ciklusban.

2. Énekek:

Az első olvasmány után válaszos zsoltár következik. A zsoltár szorosan összefügg az olvasmánnyal, így kell megválasztani. Felelet az olvasmányra, meditatív jellegű. A szentleckét követő ének előkészíti az evangéliumra, Isten szavának jelentőségét emeli ki. Mindig Alleluja előzi meg az énekverset és zárja is le. Nagyböjti időben marad csak el az Alleluja.

3. Homília:

Az olvasmányokat a homília magyarázza. A homília a liturgia szerves része, az igeliturgiából indul ki és magyarázza azt. Isten örök igazságait eleveníti meg a mai ember számára, vele hozza szoros kapcsolatba. Isten ígését a nép szívébe fogadja, énekkel felel rá és hitvallással csatlakozik hozzá.

4. Hitvallás:

A hitvallás, a hit tudatosítása, az eukarisztia titkának ünneplésére készíti elő a lelket. Végezhető közös recitálással (emelt hangú szövegmondással) vagy énekléssel, alkalmazható a niceai- konstantinápolyi (hosszabb változat) vagy az apostoli (rövidebb változat) hitvallás. (lásd: melléklet)

5. Egyetemes könyörgések:

Az egyetemes könyörgésben (más néven a hívek könyörgése) az egyház szükségleteiért és a világ üdvösségéért, az egész emberiségért végzett kérő imádság hangzik el.

A tanítás helye az ambó (emelvény a felolvasáshoz).

Az eukarisztia liturgiája:

„Az utolsó vacsorán Krisztus húsvéti áldozatot és lakomát rendelt, ezáltal a keresztáldozat mindig jelenlevővé válik az egyházban, valahányszor a pap Krisztus Urunkat képviselve ugyanazt teszi, amit maga az Úr tett, és amit tanítványaira bízott, hogy az ő emlékezetére tegyék.” (ÁR 48)

Az eukarisztia ünneplése tehát emlékezés, áldozat és lakoma, ahogy az az utolsó vacsorán is történt: Jézus kezébe vette a kenyeret, hálát adott, megtörte és tanítványainak adta. Ugyanezt teszi az egyház is az eukarisztia liturgiájában. Előkészíti az adományokat, hálát adva papja által Krisztus testévé és vérévé változtatja. A kenyértörés, illetve az áldozás által pedig részesíti ebből a híveket.

1. Az adományok előkészítése

A segédkezők **korporálét** (ostyaabrosz, fehér, négyszer összehajtott, négyzet alakú gyolcs vagy vászonkendő, melyen az Oltáriszentség pihen, a kehely és a **paténa** (kerek, közepén bemélyedő kis tányér, amelyen az ostya szentmise alatt pihen) áll rajta), **purifikatóriumot** (vászonból készült kendő, amellyel a pap a kelyhet kitörli, kitisztítja), **kelyhet** és **misekönyvet** tesznek az oltárra, hogy előkészítsék az Úr áldozati asztalát.

A pap a kezébe veszi a paténát és az ostyát, és az előírt imát mondja. Utána a kehelybe bort és vizet önt (a Krisztus oldalából kifolyó vérre és vízre emlékeztet), majd ismét az előírt imát mondja.

Ez idő alatt zajlik a perselyezés, ami nem adománygyűjtés, vagy pénzgyűjtés, hanem a hívek saját áldozati adományukat teszik hozzá ezzel a Szentmise áldozathoz. A kelyhet és a paténát úgy kell az oltárasztalon egymás mellé elhelyezni, hogy a hívek számára jó látható legyen. A kézmosás szertartásához a belső megtisztulás vágyának kifejezése kapcsolódik.

Következik a felszólítás:

„Imádkozzatok, testvéreim...”

és a válasz:

„Fogadja el az Úr...”

2. Az eukarisztikus imádság

Az áldozati adományok előkészítése után kezdődik az egész ünneplés központi, kiemelkedő cselekménye, az eukarisztikus ima, a hálaadás és megszentelés imája. „Értelme, hogy az egész közösség csatlakozzon Krisztushoz Isten csodás tetteinek magasztalásában és az áldozat felajánlásában” (ÁR 54). Az eukarisztikus ima tartalma az Úrvacsora lakoma- áldozatának asztali áldása, hálaadó imádság a megváltásért, a meghívásért a boldog közösségbe és az áldozat (keresztáldozat) felajánlása.

A latin egyház a Római kánonban találta meg az eukarisztikus imádság tökéletes összefoglalását. Ma is ezt használjuk. 1968. május 23-án Róma három új eukarisztikus imát tett közzé, kisebb változtatásokkal, de az átváltoztatás mindegyikben azonos.

Római kánon

Könyörögve kérünk tehát, jóságos Atyánk, a te Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által: fogadd el, és áld meg S ezeket az adományokat és ajándékokat, ezt a szent és tiszta áldozatot.

Elsősorban szent és katolikus Egyházadért ajánljuk fel néked: tartsd meg békében, őrizd épségben, erősítsd egységben, és kormányozd az egész földkerekségen a te szolgálóddal N. pápánkkal és N. főpásztorunkkal, valamint a katolikus és apostoli hit minden igaz őrzőjével együtt. Emlékezzél meg, Urunk, szolgálóidról és szolgálóidról N.N. Emlékezzél meg minden jelenlévőről is, akinek hitét és buzgóságát jól ismered. Emlékezzél meg azokról, akikért ezt a dicsőítő áldozatot felajánljuk, vagy akik ezt felajánlják önmagukért és övéikért, lelkük megváltásáért, üdvösségük és jólétük reményében, és áldozati adományukat néked, az élő, örök és igaz Istennek szentelik.

A szentek közösségében megünnepeljük azt a szentséges napot, amelyen a mi Urunk, Jézus Krisztus, érettünk áldozatul adta magát; egyúttal pedig tisztelettel megemlékezünk elsősorban a dicsőséges, mindenkor Szűz Máriáról, Istenünknek és Urunknak, Jézus Krisztusnak édesanyjáról, valamint Szent Józsefről, a Szent Szűz jegyeséről, Péter és Pál, András, Jakab, János, Tamás, Jakab, Fülöp, Bertalan, Máté,

Simon és Tádé apostolaidról; Linusz, Klétusz, Kelemen, Sixtus, Kornél, Ciprián, Lőrinc, Krizogon, János és Pál, Kozma és Damján vértanúidról és minden szentetről. Az ő érdemeikért és könyörgésükre add, hogy mindenben érezzük oltalmadat.

Kérünk tehát, Istenünk, ezt az áldozati adományt fogadd el kegyesen tőlünk, szolgálóidtól és házad egész népétől.

Ma éppen azon a napon ajánljuk fel néked, amelyen Urunk, Jézus Krisztus tanítványaira bízta teste és vére szent titkának ünneplését. A te békédben irányítsd éltünk napjait, ments meg minket az örök kárhozattól, és végy fel választottaid körébe!

Áld meg, Istenünk, bőséges áldásoddal ezt az áldozati adományt, tedd rendelkezésed szerint magadhoz méltóvá és előtted kedvessé, hogy legyen ez számunkra szeretett Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak teste és vére.

A mai estén, amelyen Jézus értünk és minden ember üdvösségéért vállalta a kínszenvedést, tiszteletreméltó szent kezébe vette a kenyeret, és szemét az égre emelte, tehozzád az Istenhez, mindenható Atyjához, majd hálát adva áldást mondott, megtörte, tanítványainak adta, és így szólt:

VEGYÉTEK, ÉS EGYETEK EBBŐL MINDNYÁJAN:

mert ez az én testem, mely értetek adatik.

A vacsora után ugyanígy, tiszteletreméltó szent kezébe vette ezt a csodálatos kelyhet, majd ismét hálát adva áldást mondott, odaadta tanítványainak, és így szólt:

VEGYÉTEK, ÉS IGYATOK EBBŐL MINDNYÁJAN:

mert ez az én Vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

P: Íme, hitünk szent titka:

H: Halálotat hirdetjük, Urunk,
és hittel valljuk föltámadásodat, amíg el nem jössz.

Megemlékezünk tehát, Istenünk, mi, a te szolgálóid és a te szent néped, Fiadnak, Krisztus Urunknak áldott szenvedéséről, a halálból való föltámadásáról, dicsőséges mennybemeneteléről, és bőkezű ajándékaidból felajánljuk magasztos Fölségednek ezt a tiszta, szent és szeplőtlen áldozati adományt: az örök élet szent kenyerét és az örök üdvösség kelyhét.

Nézd kegyes és jóságos szemmel, és fogadd el, amint elfogadtad igaz szolgálóidnak, Ábelnek ajándékát, ősatyánknak, Ábrahámnak áldozatát és azt a szent és szeplőtlen áldozati adományt, amelyet főpapod, Melkizedek mutatott be néked.

Mély alázattal kérünk, mindenható Istenünk, szent angyaloddal vitesd áldozatunkat mennyei oltárodra isteni Fölséged színe elé, hogy mindnyájunkat, akik ennek az oltárnak áldozatából részesülve Fiadnak szentséges testét és vérét magunkhoz vesszük, a mennyei áldás és kegyelem teljessége töltsön el.

Emlékezzél meg, Urunk, szolgálóidról és szolgálóidról is, N.N., akik a hit jelével előttünk távoztak el az élők sorából, és a béke álmát alusszák.

Kérünk, Urunk, add meg nekik és minden, Krisztusban elhunyt hívőnek a boldogság, a világosság és a béke országát.

Nekünk is, bűnös szolgálóidnak, akik végtelen irgalmasságodban bizakodunk, adj kegyesen némi részt és közösséget szent apostolaiddal és vértanúiddal: Jánossal, Istvánnal, Mátyással, Barnabással, Ignáccal, Sándorral, Marcellinnal, Péterrel, Felicitással, Perpetuával, Ágotával, Luciával, Ágnessal, Ceciliával, Anasztáziával és az összes többi szenteddal: és kérünk, bár meg nem érdemeljük, végtelen irgalmadból mégis bocsáss be minket szentjeid körébe.

Istenünk, te mindezeket a javakat mindenkor Krisztus, a mi Urunk által teremtetted, szenteled meg, élteted, áldod meg, és adod nekünk.

Óáltala, ővele és őbenne a tiéd, mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egységben minden tisztelet és dicsőség mindörökkön örökké.

Az eukarisztikus ima részei:

a) Prefáció:

Isten színe előtt a közösség nevében végzett ünnepi hálaadás. Hármasságtagolódású. A bevezetés felszólítás a hálaadásra, aztán az üdvösségtörténet eseményének magasztaló elbeszélése következik, végül a „Szent vagy” közösségi énekbe való átvezetés zárja. A miséző az egész nép nevében áldja és dicsőíti az Atyát az üdvösség Jézus Krisztusban kapott művéért, kiemelve abból egy sajátos szempontot, az egyes ünnepek, vagy a liturgikus idő szerint.

b) Akklamáció (a nép felkiáltása): Sanctus

A Sanctus (keresztény liturgiai tétel, a szentmise állandó része) és Benedictus (Zakariásnak, Keresztelő János apjának hálaadó éneke) a miséző és a nép közös felkiáltása. A mise legrégebbi hálaadó népéneke, amely magasztaló imádság.

c) Lélekhívás (epiklézis)

Itt az egyház külön fohászokkal esedezik Isten erejéért, hogy az emberektől felajánlott adományok átváltozzanak, azaz legyenek Krisztus testtévé és vérévé, a tiszta áldozat pedig legyen üdvössége azoknak, akik a szentáldozásban magukhoz véve részesülnek benne.

d) A szerzés szavai az átváltoztatással

A szerzés szavai úgy, ahogy a kánonban állnak, egyik evangélistánál sem található meg egészben, hanem Mt 26,26-28, Mt 14, 22-24, Lk 22,19-20 és 1Kor 11,23-25 alapján Jézus szavaiból lettek összeállítva. Az átváltoztatás a katolikus egyház tanítása szerint éppen a szerzés, a rendelés szavaival valósul meg.

e) Az Úrfelmutatás utáni akklamáció: „Íme hitünk...”

Az akklamáció nem az Atyának szól, hanem Krisztusnak emlékezetét ünnepeljük vele, megváltói áldozatát, amely halálában és föltámadásában történt.

f) Megemlékezés

„Ezáltal teljesíti az egyház az apostolokon keresztül kapott krisztusi parancsot, felidézve Krisztus szenvedését, dicsőséges feltámadását és mennybemenetelét.”

g) Felajánlás (oblatio)

Az egybegyűlt egyház fölajánlja a Szentlélekben az Atyának a szeplőtelen áldozatot. Ezzel együtt önmagunkat is felajánljuk, hogy Krisztus közvetítésével Istennel és egymással teljesebb egységre jussunk. Itt van a szentmise tulajdonképpeni felajánlása, nem az adományok előkészítésénél.

h) Közbenjáró imák

Ezek által jut kifejezésre, hogy az eukarisztia ünneplése mindig az egész földi és égi egyházzal való közösségben történik, az áldozatot az egyház minden élő és holt tagjáért mutatják be, hogy mindenki részesüljön belőle.

i) Záró dicsőítés

Isten magasztalása Krisztus által a Szentlélekben. A nép válasza: Ámen. Fontos megnyilatkozás, így fejezzük ki bekapcsolódásunkat az egész szent cselekménybe, amely a Szentháromság dicsőítése és egyúttal a mi megszentelődésünk forrása.

3. Az áldozás szertartása

Krisztus testének és vérének vétele az eukarisztia ünneplésének legteljesebb formája.

a) Miatyánk

Az Úr áldozati lakomájának asztali áldása. Ebben kérjük a mindennapi kenyeret, amely a keresztényeket emlékezteti az eukarisztikus kenyérre.

b) A béke-rítus

Amikor a szentáldozásban találkozunk Krisztusban, annak az egymás közti szeretettel és békességgel kell együtt járnia. Emlékeztet Jézus szavaira: „Ha áldozati adományodat az oltárra viszed, és közben eszedbe jut, hogy valaki neheztel rád, hagyd ott adományodat az oltár előtt: menj, békülj ki előbb felebarátoddal.” (Mt 5, 23-24)

c) A kenyértörés

Eredete Krisztus példája az utolsó vacsorán. Maga a törés a paténa fölött történik, de nincs előírva, hogy középen törjék-e és hogy a pap csakis egyedül vegye magához az egész ostyát. (ÁR 283) Ezért tapasztalható az, hogy a miséző a nagy ostyát több darabra töri és a hívek is részesülnek belőle.

d) Egyesítés

A celebráns a szentostya egy darabját a kehelybe ejti. Krisztus teste és vére egyesül.

e) Isten Báránya (Angus Dei)

A nép éneke. Ezalatt végzi a pap a kenyértörést, azután pedig az áldozás előtti készületi imát mondja. Csak a nép imádkozza.

f) Imádság áldozás előtt

A pap csendes imával készül, hogy Krisztus testét és vérét gyümölcsözően magához vehesse. Ugyanezt teszik a hívek csendesen imádkozva. Sokszor ének fedi el ezt a csendet.

g) Uram, nem vagyok méltó

A pap felmutatja a népnek a szentostyát, majd áldozati lakomára hív, végül felhangzik a kafarnaumi százados hitét és alázatát kifejező ima (Nem vagyok méltó...)

h) áldozás

Kívánatos, hogy a hívek ugyanabban a misében konszekrált ostyával áldozzanak. Az állva vagy térdelve áldozás megengedett. Azt, hogy kézbe vagy nyelvre áldoznak, a hívek választhatják meg. Mivel a Szentáldozás az Úr ajándéka, azért kapjuk, és nem vesszük el, tehát az ostyát a pap nyújtja, és a kelyhet sem adják a hívek egymás között kézzel kézre. Korábban a hívekhez vitték az Oltáriszentséget, vagy a hívek járultak az áldozati oltár asztalához. Ma kettes sorban járulunk az oltár elé. Az áldozás gyakoriságára általános elv az, hogy gyakran, akár naponta, de egy nap csak egyszer járuljunk szentáldozáshoz, szentmise keretében. A napi kétszeri áldozást 1983-ban vezette be az új kódex, de ennél több áldozást azonos napon nem enged. A pap vagy diakónus a szentáldozás kiszolgáltatója, a felavatott akolitus (Szolgálati fokozat a latin egyházban, a kisebb rendek között a 4., a diakónus segítője. A diakónus szentelés előtt 6 hónapig gyakorolni kell.) az avatással válik azzá. A kódex 919. kánonja szerint: „Aki a legszentebb eukarisztiát magához akarja venni, a szentáldozás előtt legalább egy órán keresztül tartózkodjék minden ételtől és italtól; ez alól csak a víz és az orvosság jelent kivételt.” Az áldoztató tálca (patina) használata csak a kétszín alatti áldozásnál előírás. A pap a miséző kehely fölött tisztítja meg a paténát, illetve az áldoztató edényt, majd a kelyhet. A kehely tisztítása borral és vízzel, vagy csak vízzel történik és azt a tisztító (akár pap, diakónus, vagy akolitus) veszi magához, fogyasztja el. Az ostya egyetlen morzsája sem kerülhet az oltárra, a terítőre, a földre sem.

i) áldozási ének

Szerepe, hogy kifejezze az áldozók lelki egységét, tanúsítsa a szív örömét és az áldozási körmenetet még testvériesebbé tegye.” (ÁR 56/i)

j) csend

„Az áldoztatás befejezése után a pap és a hívek, ha mód van rá, kis ideig magukban imádkozzanak.” (ÁR 56/j)

k) áldozás utáni könyörgés

Az áldozási rész befejezője.

Befejező szertartások

A szentmise befejező szertartása igen rövid. Részei az üdvözlés, az áldás és elbocsátás. az áldozás utáni könyörgés végével van helye a hirdetéseknek. A közös, mindenkit érintő dolgok hirdetése a testvéri összetartozás érzését ápolja. Az üdvözlés, áldás és elbocsátás alatt a hívek állnak. Bizonyos napokon, alkalmakkor használható ünnepélyes áldásforma is, amikor a celebráns kezét a nép felé emelve több áldást is mond, amelyre a nép Ámen-nel felel. Ha valamilyen liturgikus cselekmény követi a szentmisét (pl. körmenet), a befejező szertartás teljes egészében elmarad. (ÁR126)

Az elbocsátás:

„A szentmise véget ért, menjetek békével. – Istennek legyen hála.” jelentése: Mivel minden Istentől kapott adomány feladattá lesz, és az isteni kegyelem hálából továbbadásra kötelez, ezért „Menjete, küldetésetek van!” értelemben szükséges az elbocsátást fogadni és teljesíteni. (Biztosan emlékeztek Szigetváriak, hogy Antal atya az elbocsátáskor a „Küldetésetek van, menjete békével!” formulát használta.)

Az elbocsátás szavai után a miséző megcsókolja az oltárt, az oltár lépcsőjénél a segédkezőkkel mélyen meghajol, illetve térdet hajt, és a sekrestyébe vonul. Van, ahol a miséző megvárja a záróének végét és csak azután távozik.

Melléklet:

Niceai- konstantinápolyi hitvallás:

HISZEK AZ EGY ISTENBEN, mindenható Atyában,
mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében.

Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában,
aki az Atyától született az idő kezdete előtt.

Isten az Istentől, világosság a világosságtól,
valóságos Isten a valóságos Istentől.

Született, de nem teremtmény,
az Atyával egylényegű és minden általa lett.

Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért, leszállott a mennyből.

Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától
és emberré lett.

Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették,
kínhalált szenvedett és eltemették.

Harmadnapra föltámadott az Írások szerint,

fölmént a mennybe, ott ül az Atyának jobbján,
de újra eljön dicsőségben ítélni élőket és holtakat
és országának nem lesz vége.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben,
aki az Atyától és a Fiútól származik,
akit éppúgy imádunk és dicsőítünk
mint az Atyát és a Fiút,
Ő szolt a próféták szavával.

Hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban.
Vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára.
Várom a holtak föltámadását
és az eljövendő örök életet. Ámen.

Apostoli hitvallás:

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában,
mennynek és földnek teremtőjében.

És Jézus Krisztusban,
az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban,
aki fogantatott Szentlélektől,
született Szűz Máriától,
szenvedett Poncius Pilátus alatt,
megfeszítették, meghalt és eltemették.
Alászállt a poklokra,
harmadnapon feltámadt a halottak közül,
fölmént a mennybe,
ott ül a mindenható Atya Isten jobbján,
onnan jön el ítélni élőket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben.

Hiszem az egyetemes anyaszentegyházat,
a szentek közösségét,
a bűnök bocsánatát,
a test feltámadását
és az örök életet. Ámen.

Forrás:

Várnagy Antal: Liturgia, lámpás Kiadó, 1993.

arcanum.hu

Magyar Katolikus Lexikon